

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/74/2017
Identifikačné číslo spisu:	5313211240
Dátum vydania rozhodnutia:	24.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5313211240.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu F. W., nar. X. X. XXXX, bývajúceho v N., D., v dovolacom konaní zastúpeného STEHURA & partners, v. o. s., Advokátska kancelária, so sídlom v Čadci, F. Kráľa 2080, proti žalovanej J. C., nar. X. X. XXXX, bývajúcej v N., G., o uloženie povinnosti zákazu užívania a vstupu na nehnuteľnosť, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 5C/313/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. januára 2016 sp. zn. 5Co/426/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca rozsudkom z 23. marca 2015 č. k. 5C/313/2013-97 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal, aby súd zakázal odporkyni užívanie a vstup na nehnuteľnosť, a to na betónový most cez F. v Čadci postavený na parcele K., vodné plochy o výmere 14835 m² v katastrálnom území N., ktorý slúži ako prístup k nehnuteľnostiam vedeným na OÚ v Čadci, katastrálny odbor Obce Čadca, k. ú. N. na LV č. XXXXX ako rodinný dom súpisné číslo 2156 postavený na parcele K., k parcele K., K. a K.. Žalobca dôvodnosť žaloby odôvodnil tým, že vlastníctvo k betónovému mostu nadobudol jeho zhotovením v roku 1965, že tento most nebol predmetom kúpnej zmluvy zo 16. 1. 2006, ktorou odpredal svojmu synovi U. W. rodinný dom súpisné č. 2156 a parcely K., XXXXX a XXXXX, a že žalovaná nadobudla na základe dobrovoľnej dražby (notárska zápisnica NZ 27050/2013 z 19. 8. 2013) vlastnícke právo len k týmto nehnuteľnostiam a nie aj k betónovému mostu. Keďže medzi ním a žalovanou nedošlo k dohode o odpredaji mostu, resp. k dohode o jeho nájme, žalovaná most užíva bez právneho dôvodu. Okresný súd výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že predmetný most slúžil ako jediná prístupová cesta k rodinnému domu súpisné č. 2156 postavenom na parcele K.. Uvedený most bol postavený len za účelom sprístupnenia rodinného domu a plní výlučne túto jedinú funkciu. Je preto funkčne neoddeliteľný od rodinného domu. Jeho znehodnotenie by znamenalo funkčnú ujmu, kedy by hlavná vec (rodinný dom), nemohla už slúžiť svojmu pôvodnému účelu, v danom prípade bývaniu, buď vôbec alebo veľmi obmedzene, keďže iná prístupová cesta do domu nevedie. Súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec

znehodnotila. Neoddeliteľnosť neznamená len fyzickú, či technickú, ale aj funkčnú. Vychádzajúc z uvedených úvah dospel k právnomu názoru, že hoci most môže byť aj samostatnou stavbou, v danom prípade je súčasťou hlavnej veci - rodinného domu súpisné č. 2156 v zmysle § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ďalej uviedol, že súčasť hlavnej veci nie je spôsobilým predmetom občianskoprávných vzťahov; hlavná vec a jej súčasť tak tvorí celok, ktorý podlieha jednotnému právnomu režimu. Právne úkony a nimi založené práva a vzniknuté povinnosti, ktorých predmetom je určitá hlavná vec, sa preto vzťahujú aj na všetky jej súčasti. Súčasť hlavnej veci tak prechádza na nadobúdateľa hlavnej veci bez ďalšieho, t. j. aj keď nie je výslovne uvedená a identifikovaná v zmluve o prevode hlavnej veci. Vedomie nadobúdateľa hlavnej veci o tom, či spolu s hlavnou vecou nadobúda aj súčasť, nie je právne rozhodné. Pokiaľ v danom prípade žalovaná nadobudla na základe dražby vlastnícke právo k rodinnému domu súpisné č. 2156 a k pozemkom K. až XXXXX, súčasne s hlavnou vecou nadobudla aj vlastnícke právo k betónovému mostu, hoci tento nebol osobitne uvedený ako predmet dražby. Žalovanú ako vlastníčku uvedeného mostu nemožno obmedziť na jej právach, ku ktorým patrí aj právo vec užívať. Dospel preto k záveru, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie ním uplatnenej žaloby, z ktorého dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p.

2. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 26. januára 2016 sp. zn. 5Co/426/2015 na odvolanie žalobcu rozsudok okresného súdu potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Potvrdenie rozsudku okresného súdu odôvodnil jeho vecnou správnosťou. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré považoval za jasné a dostatočné. Obmedzil sa v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Podľa odvolacieho súdu ani kúpna zmluva zo 16. 1. 2006, ktorú žalobca doložil k podanému odvolaniu, nevyvracia právny názor prijatý okresným súdom, lebo z jej obsahu nevyplýva, že by predmetný most bol výslovne vylúčený z predmetu zmluvy. Tento stav v podstate korešponduje s právnym záverom okresného súdu, že predmetný most je súčasťou hlavnej veci, a to rodinného domu súpisné č. 2156 postavenom na parcele K.. Rozsudok okresného súdu preto podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil. Rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca, ktoré došlo na Okresný súd Čadca 7. 4. 2016. Navrhol rozsudok krajského a aj okresného súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. K prípustnosti dovolania uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za arbitrárne, nezrozumiteľné a nedostatočne odôvodnené, čím došlo k vade konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. Namietal, že odvolací súd sa v dôvodoch rozhodnutia vôbec nezaoberal jeho argumentami prezentovanými v odvolaní a nijakým spôsobom na ne nereagoval. K najzásadnejšej námietke o jeho nesúlase s právnym názorom okresného súdu, že predmetný most ako samostatná stavba je súčasťou hlavnej veci (rodinného domu), nakoľko most je stavbou spojenou so zemou pevným základom a v právnom zmysle samostatnou nehnuteľnou vecou, sa odvolací súd vôbec nevyjadril, hoci išlo o argumenty podstatné. Uvedený právny názor okresného súdu považoval za mylný, ktorému chýba akýkoľvek logický a právny argument. Vytýkal odvolaciemu súdu, že sa žiadnym spôsobom nevyporiadal ani s jeho argumentáciou, z ktorej vyvodzoval, že predmetný most nie je súčasťou hlavnej veci, ale ho treba považovať za príslušenstvo hlavnej veci v zmysle § 121 Občianskeho zákonníka. Nesúhlasil s názorom odvolacieho súdu, že ak predmetný most nebol výslovne vylúčený z predmetu kúpnej zmluvy, korešponduje to právnomu názoru okresného súdu, podľa ktorého predmetný most je súčasťou hlavnej veci. Uviedol, že základným predpokladom, aby vlastnícke právo k takejto veci prešlo na inú osobu, je vyjadrenie vôle účastníkov právneho vzťahu, vykonať prevod aj tejto veci a to v písomnej forme, čo sa v danom prípade nestalo. Ani žalovaná preto nemohla nadobudnúť vlastníctvo k predmetnému mostu na základe príklepu udeleného v dobrovoľnej dražbe, keďže most nebol výslovne uvedený ako predmet dražby. Napokon uviedol, že odvolací súd sa nevyporiadal ani s jeho námietkou, že okresný súd rozhodol v rozpore s právnym posúdením, ktoré vo veci vyslovil na pojednávaní dňa 2. 3. 2015.

4. Žalovaná svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcu nevyužila.

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len C. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

6. Najvyšší súd ako súd funkčne príslušný na prejednanie dovolania (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

7. Dovolaním bolo možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

8. Dovolanie bolo prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie bolo prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci a napokon tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak šlo o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 O. s. p.).

9. V preskúmvanej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až ods. 3 O. s. p., lebo nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok. Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Nejde ani o potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejedná sa ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

10. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., ktoré ukladalo dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

11. Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a) až e) a g) O. s. p. žalobca nenamietal a ich

existenciu nezistil ani dovolací súd.

12. Podľa dovolateľa k odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v dôsledku toho, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a nepresvedčivé, lebo nedáva odpoveď na argumentáciu uvedenú v jeho odvolaní. Dovolací súd sa preto osobitne zaoberal opodstatnenosťou tejto námietky dovolateľa.

13. Dovolací súd predovšetkým pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie bola rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom táto norma sa uplatňovala aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument strany (II. ÚS 76/07). Ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. dáva odvolaciemu súdu možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia, ak výrok odvolaním napadnutého rozhodnutia je vecne správny a ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takomto prípade postačí, ak odvolací súd v rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým vytvára organickú jednotu. Ak by odvolací súd musel vždy reagovať úplne na všetky dôvody odvolania, bolo by ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. nepoužiteľné.

14. V tejto súvislosti treba upozorniť, že na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

15. Dovolací súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety citovaného stanoviska.

16. Odvolací súd v dôvodoch napadnutého rozsudku uvádza, že považuje napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a že sa v celom rozsahu stotožňuje s jeho odôvodnením a preto na jeho dôvody v celom rozsahu odkázal. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozsudku uviedol, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, a ako sa vo veci vyjadрила žalovaná. Z dôvodov jeho rozsudku je zrejmé, z ktorých dôkazov vychádzal a ktoré skutočnosti mal preukázané. Jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo sa priklonil k právnemu názoru prezentovanému žalovanou, že sporný most, hoci by inak mohol byť aj samostatnou vecou spôsobilou byť predmetom občianskoprávnych vzťahov, treba v danom prípade považovať za súčasť hlavnej veci, a to rodinného domu. Obsahom dôvodov sú aj úvahy vedúce súd k prijatiu tohto právneho názoru. Okrem toho, primerane vysvetlil aj právny režim v prípade, ak ide o vec a jej súčasť a uviedol právne závery, ktoré vyplývajú z aplikácie tohto právneho režimu na danú vec. Keďže odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, treba jeho dôvody posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v tomto rozsudku, s ktorým vytvára organickú jednotu. Takýto postup odvolaciemu súdu umožňuje ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. Pokiaľ sa preto odvolací súd v danom prípade stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozsudku súdu prvej inštancie, dal tým zároveň aj odpovede na argumenty uvedené v odvolaní žalobcu v tom zmysle, prečo

neprijal jeho právny názor, podľa ktorého je vylúčená možnosť právneho posúdenia mostu ako súčasti rodinného domu, resp. prečo nepovažoval predmetný most za príslušenstvo hlavnej veci (rodinného domu) podľa § 121 Občianskeho zákonníka. Žalobca preto nedôvodne namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľný. Podľa dovolacieho súdu, rozsudok odvolacieho súdu vo vyššie uvedenom ponímaní nemožno považovať ani za svojvoľný (arbitrárny), lebo nejde o prípad, kedy by súd vôbec nedal uspokojujúcu odpoveď na argumenty žalobcu. Skutočnosť, že žalobca sa nestotožňuje s právnymi závermi, ku ktorým odvolací súd a súd prvej inštancie dospeli, ešte neznamená, že odôvodnenie ich rozsudkov nespĺňa požiadavky vyplývajúce z ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 219 ods. 2 O. s. p. Treba zdôrazniť, že za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

17. K tvrdeniu žalobcu o nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu jeho nevyporiadania sa s námietkou, že okresný súd rozhodol v rozpore s právnym posúdením, ktoré vo veci vyslovila konajúca sudkyňa na pojednávaní dňa 2. 3. 2015 treba uviesť, že z obsahu tejto zápisnice (č. l. 91 Pv spisu), vyplýva len konštatovanie konajúcej sudkyne o nespornosti skutkových tvrdení strán týkajúcich sa aktívnej legitimácie žalobcu v konaní a jeho vlastníckeho práva k mostu, vzhľadom na odpoveď zástupcu žalovanej v rámci predbežného vyjadrenia na jej otázku, či považujú sporné vlastníctvo žalobcu k tomuto mostíku. Toto konštatovanie sudkyne, že uvedené tvrdenia strán nie sú sporné, nemalo žiaden vplyv na právne posúdenie veci okresným, resp. odvolacím súdom. Nebol preto ani dôvod, aby sa odvolací súd osobitne s touto námietkou žalobcu zaoberal.

18. Pokiaľ dovolateľ vyslovuje nesúhlas s právnymi závermi odvolacieho súdu, treba uviesť, že námietka nesprávneho právneho posúdenia veci nespôsobovala existenciu vady v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Námietka strany, ktorou vytyka súdu existenciu omylu pri aplikácii práva, bola považovaná za dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., ktorý však sám osebe prípustnosť dovolania nezakladal. Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, mohla byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak bolo toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.

19. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že dovolanie žalobcu nebolo prípustné podľa § 238 O. s. p., nebola preukázaná ním tvrdená procesná vada uvedená v § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné odmietol [§ 447 písm. c) C. s. p.] bez toho, aby pristúpil k meritórному prieskumu napádaného rozsudku odvolacieho súdu.

20. Najvyšší súd v dovolacom konaní úspešnej žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej v tomto štádiu konania žiadne trovy nevznikli.

21. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.